

Co nového přinesl rok 2018?

Vážení a drazí Vřesováci, přátelé a příznivci obnovy poutního místa Vřesová studánka, návštěvníci našeho webu,

uplynulý rok se vyznačoval dalším pomalým zráním záměru. Významným datem na cestě k cíli se stal 12. únor 2018, kdy byl schválen územní plán obce Loučná nad Desnou. Kaple i poutní chata jsou na něm nově uvedeny jako objekty občanské vybavenosti. V průběhu roku se pokračovalo v doplňování požadavků ministerstva k procesu EIA. Vzhledem k výsledkům hydrogeologie v roce 2017 a změnám bylo nutno čekat na příznivé počasí k doplnění biologického průzkumu. Výsledek průzkumu nebyl potěšující. Alternativní trasa vyústění potrubí do údolí Divokého potoka se ukázala jako téměř nemožná, a tak jsme byli zase na začátku. Zkoumaný příkop podél cesty na Červenohorské sedlo vykazoval více chráněných druhů než okolní svahy. Znovu bylo potřeba projít všechny možnosti vyústění přečištěných vod. Zároveň došlo opět na hydrogeologický průzkum. Důkladně byla prozkoumána a zdokumentována původní vodárna s rezervoárem. S pomocí Asociace pro vodu ČR proběhly konzultace ohledně ČOV. Na základě podrobného monitoringu CHKO z roku 2017 byly upraveny parametry pro ČOV. Zároveň došlo k doplnění variant projektu podle požadavku Ministerstva životního prostředí ČR. Prioritní je varianta ostrovního systému bez připojení na energetickou síť s vyústěním přečištěné vody do vsaku či vodoteče v nejbližší možné vzdálenosti od chaty, s minimální potřebou výkopových zemních prací. Sekundární je varianta napojení na elektrickou rozvodnou síť s vyústěním přečištěné vody do vsaku či vodoteče. Poslední uvažovanou variantou je napojení na elektrickou síť a na ČOV na Červenohorském sedle.

Co přinesl rok 2018:

Zimní zasněžené období přineslo neobvyklou aktivitu kolem Studánky. Už před Vánoci zazněl z farností v údolí Desné apel – přines si vánoční stromeček z Vřesovky! Několik jedinců výzvu zaslechlo, ale dlouho se ze stromečků neradovali. Po náročném výstupu a výběru vhodného jedince došlo k rychlému opadávání a stromeček se tak ve vyhřátých domovech nedočkal často ani konce vánoční doby. Akce měla druhotný efekt, že jedinci, kteří se pod Červenou horu vydali a objevili krásy zimní Vřesovky, pokračovali v návštěvách i po zbytek zimy. Atraktivitě určitě přidal i nový oltář a občas na něm sloužená mše svatá. To nakonec vedlo i k zavedení prvních sobot každého čtvrtletí od 6. října v 9.00 hodin. Od tohoto data bude pravidelně první sobota v měsíci říjnu, lednu, dubnu a červenci v 9.00 h ráno slavena na Vřesovce mše svatá pro poutníky.

V únoru se konečně zúročila několikaletá snaha zařadit budoucí kapli i chatu na poutním místě do územního plánu obce. V měsíci březnu došlo k setkání v Olomouci u Františka Zajíčka, kde byly upřesněny varianty projektu, jak to požadovalo Ministerstvo životního prostředí ČR pro proces vlivu stavby na životní prostředí. Varianty byly zvoleny dvě základní: ostrovní systém a kabel. Další podvarianty by měly vzejít z hydrobiologie a biologického průzkumu. Úporná zima nezastavila opravu a představení starého obrazu Vřesové studánky. Kdo přijel, viděl a neobešel kasičku, ten si odnesl nezapomenutelný dojem, že chata i kaple na Vřesku patří!

Květen přinesl nadechnutí zeleně ze zimního spánku. V koordinaci s obcí Loučná nad Desnou,

CHKO a SSP (Seznamte se, prosím) se uskutečnila brigáda na výřez smrků na vzácné arкто-alpínské louce nad Vřesovkou. Nad lokalitou se nachází vzácný biotop, kde rostou květiny, které se nacházejí na vrcholcích Alp, Krkonoš a za polárním kruhem. Paradoxně v souladu se zákonem zde byl vysázen smrkový porost, který vzácnou květinu začal vytlačovat tak, že bylo nutno místo administrativně i fyzicky ošetřit a uskutečnit cílený zásah, aby biotop zůstal zachován. Vrcholky Jeseníků byly v minulosti postiženy nevhodnými zásahy člověka a dnes už si v těchto místech příroda nedokáže pomoci sama. Bez lidského zásahu na Vřesovce místo zvonku vousatého za několik let poroste jen borovice kleč, smrk a olše. Pro záchranu bylo

nutno administrativně vyřešit trvalé omezení využívání pozemku pro plnění funkce lesa na Vřesové studánce a v součinnosti s CHKO Jeseníky, Lesy ČR a obcí Loučná nad Desnou vyřešit odstranění nevhodné výsadby. Mladí nezadaní lidé z celé Moravy se sešli na víkendovém pobytu na faře ve Velkých Losinách a v sobotu 5. května vyrazili plni energie a elánu na poutní místo, kde po mši svaté u oltářního kamene ze Žulové pod dohledem pracovníka CHKO odstranili nevhodnou výsadbu. Jarní

měsíce přilákaly do hor další poutníky, kteří využili oltářní kámen k bohoslužbě. Mezi nimi rodiny z Olomouce nebo kněží z děkanátu Uherské Hradiště. Bohužel tak jako v minulých letech se zde začali objevovat „milovníci přírody“, kteří se rozhodli pro bivakování na Vřesové studánce a po sobě zanechávali ohniště a odpadky. Někteří návštěvníci se už v zimě neštilili dokonce u vodní kapličky zanechat svoji barevnou stopu ve sněhu. Proto je každá větší poutní akce spojená s úklidem a do hor s pytlém na odpadky vyrazil i Šedý vlk s Pavlem.

Začínající léto a pod Červenou horou vlastně začínající jaro umožnilo biologický monitoring a také obhlídku s pracovníky Lesů ČR, kteří posuzovali vliv projektu na území, které mají pod svojí správou. V létě se otec Milan opět vydal, a tentokrát i s farníky, do Vysokých Tater na průzkum horských chat. Konečně se podařilo dosáhnout Téryho chaty a přes Priečne sedlo i Zbojnické chaty.

V úterý 21. srpna jsme si na Červenohorském sedle připomněli 50. výročí okupace. Celý den se nesl jako vzpomínková akce na Věru Čáslavskou, která se coby signatářka 2000 slov musela skrývat a útočiště tehdy našla v chatě na Vřesové studánce, kde byla stanice horské služby a kde jí tehdy náčelník horské služby Zdeněk Zerzáň poskytl úkryt ve svém služebním bytě. Protože tím přišla o tělocvičnu, byla nucena přizpůsobit svůj trénink

jeseni cké přírodě a aby si uchovala pevné mozoly, tak na chatě skládala i uhlí. Přes tyto obtíže v přípravě pak na olympiádě v Mexiku vybojovala čtyři zlaté a dvě stříbrné medaile. Na poutním místě pak za účasti pamětníků byla sloužena mše svatá za Věru Čáslavskou a všechny oběti invaze, zvláště za ty, kteří se nebáli vyjádřit svůj protest a zůstali pevní přes persekuci normalizačního režimu.

Konec léta se nesl v duchu již tradičních poutí. První „velká“ pouť se koná tradičně poslední srpnovou sobotu a další na druhou sobotu v září na památku Panny Marie Bolestné (15. 9.) Protože tento rok vycházela pouť na třetí sobotu, došlo k výjimce. Poutě byly v sobotu 25. srpna, 1. září a 15. září vždy v 14.30 hodin. První sobotu se sešla malá skupinka příznivců s otcem Milanem Palkovičem. Druhá pouť se konala s otcem Františkem Eliášem v deštivém počasí za účasti přibližně 60 poutníků. Hlavní pouť na památku Panny Marie Bolestné s podobnou účastí celebroidal opět otec František – velký příznivec poutního místa.

Začátek podzimu byl spojen opět s biologickým monitoringem a také s podrobným průzkumem a zaměřením vodárny. Průzkumu vodárny předcházelo bádání v archivech. Plány vodárny na Vřesovce se sice žádné nedochovaly (pokud nějaké vůbec byly), ale díky ochotě pracovníků státního archivu v Šumperku se podařilo dohledat podobné projekty vodáren a hlavně zjistit princip jímání a uzpůsobení jednotlivých částí vodárny. Bylo zjištěno, že vodárna i rezervoár jsou ve výborném stavu o obdivuhodné kapacitě 30 m³. Potrubí je potřeba monitorovat speciálním zařízením a do prvního sněhu se průzkum nezdařil. To bude úkol pro jaro následujícího roku. Pokud by potrubí bylo v pořádku, výkopové práce v lokalitě by se při výstavbě omezily na minimum.

V sobotu 6. října v 9.00 h se uskutečnila za účasti

poutníků převážně z Olomouce „první Mariánská sobota v měsíci“. Účastníci se po mši svaté a posilnění vodou ze studánky ujistili, že v sobotu 5. ledna bude další pouť (tentokrát na sněhu a za každého počasí) a vyrazili zpět k domovu.

V listopadu se uskutečnila schůzka Spolku u Jendy Jemelky. Hlasování ostrov x kabel dopadlo nerozhodně, Mirek a Franta předložili hotové studie a bylo domluveno, že projekt dokončí firma ze Šumperka.

Závěr roku proběhl v čilé komunikaci s odborníky z Asociace pro vodu ČR a zadání další studie na ČOV, která by vyhovovala upřesněným parametrům podle monitoringu CHKO. V neděli 16. prosince se několik jedinců vydalo na historicky první zimní noční zdokumentovanou liturgii na poutním místě. Velký dík patří Jožkovi z olomouckého semináře a Marcelovi.

Závěrečnou třešničkou za uplynulým rokem bylo restaurování obrazu Pět ran Krista z Vřesové studánky a jeho umístění v losinském kostele. Obraz je opředen tajemnou historií a počítá se k milostným obrazům, jimž byly připisovány zázračné účinky.

Do josefínských reforem byl umístěn v kapli na Vřesové studánce a po zrušení poutního místa císařem jej odkoupila losinská farnost. Pro neutěšený stav a rozpadlý rám byl přenesen z Velkých Losin do depozitáře v Olomouci. Na zadní straně je datován

rokem 1671 a svého času o něm kolovaly dohady, že vzhledem k tématu středověké mystiky je mnohem starší a že byl přemalován.

Vlastivědný historik Jan Březina uvádí, že obraz visel v kapli na Vřesové studánce do roku 1786 po 200 let. To by znamenalo, že byl namalován v 16. století. Průzkum při restaurování sice prokázal přemalby, ale celkově se neodchylují

od původní kompozice. Je tedy možné, že uvedená datace je rokem, kdy byl obraz namalován. Tato vzácná malba tedy mohla vzniknout za Přemyslava III. ze Žerotína a jeho zbožné ženy Alžběty Juliány z Oppersdorfu. Ústředním tématem je Ukřižovaný a jeho rány na ruce, nohu a v boku, z nichž prýští krev, kterou zbožní lidé zachytávají do pohárů a přijímají. Vysvětlení tohoto mystéria je v Janově evangeliu a je podstatou mše svaté dodnes: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já jej vzkřísím v poslední den.“ Po levé straně vynikla po obnově legendární scéna jelena u Vřesové studánky; na pravé straně je postava chromého poutníka s holemi a dvojice postav, jež by mohla znázorňovat myslivce Franze Niewalla s manželkou. Obraz je od prosince instalován na svém původním místě v presbytáři kostela sv. Jana Křtitele ve Velkých Losinách. S trvalým umístěním na Vřesové studánce se do budoucna nepočítá. Je možné si jej prohlédnout po bohoslužbě, nebo na požádání. Jelikož už je v losinském

kostele instalována stálá expozice o Vřesové studánce, tak k ní přibyl obnovený prvek hodný úcty, vzbuzující naději, že i poutní místo bude jednou obnoveno.

P. Milan Palkovič